

ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΙ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

Στο ΕΙΡ, στην εκπομπή «Η Θεία Λένα στα μικρά παιδιά», 1952. (Φωτογραφικό Αρχείο Μουσείου Μπενάκη φωτογράφος, Μεγαλοκονόμος)

Με την κόρη της Λήδα Κροντηρά, 1959. (Φωτογράφος, Ε. Ευαγγελίδης, Αρχείο Λήδας Κροντηρά)

Η ζωή και το έργο της πιο αγαπημένης ραδιοφωνικής θείας, της θρυλικής Αντιγόνης Μεταξά, η οποία ανέθρεψε χιλιάδες παιδιά με τα παραμύθια της

Η γνωστή μας-άγνωστη Θεία Λένα

► Της **ΠΑΡΗΣ ΣΠΙΝΟΥ**
p.spinou@efsyn.gr

Μεγάλωσε γενιές και γενιές... Από το 1939 μέχρι το 1971 χιλιάδες παιδιά «κόλλαγαν» στα ραδιόφωνα για να ακούσουν τη γλυκιά φωνή της να αφηγείται με θεατρικό τρόπο παραμύθια στην «Ωρα του παιδιού» του ΕΙΡ (Ελληνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας), ρουφούσαν τα βιβλία της, όπως η «Μυθολογική Εγκυκλοπαίδεια», έβλεπαν τις πρώτες, ασπρόμαυρες τηλεοπτικές εκπομπές της, ενώ οι δίσκοι βινυλίου που συνδύαζαν τα παραμύθια της με τραγούδια ήταν το καλύτερο δώρο.

Η πιο δημοφιλής Ελληνίδα θεία είναι και πάλι κοντά μας

με το ντοκιμαντέρ και την έκθεση φωτογραφίας «Αγαπημένη Θεία Λένα. Η ζωή και το έργο της Αντιγόνης Μεταξά», που εγκαινιάζεται την Πέμπτη στο Κεντρικό Κτίριο του Μουσείου Μπενάκη, σε συνεργασία με τον μη κερδοσκοπικό οργανισμό «Πρωτεύας». Αφορμή γι' αυτό το αφιέρωμα ήταν ένα χαμένο κλειδί και ένα κλειστό ντουλαπάκι, που το έσπασε η εγγονή της, Μαρία Ηλιού, το 2015, στο οικογενειακό σπίτι στην Κινέττα. Αντί για τη φημολογούμενη ερωτική αλληλογραφία της Μεταξά με τον σύζυγό της Κώστα Κροντηρά ήρθαν στο φως φωτογραφίες, κυρίως από την εποχή της ραδιοφωνίας, tapes που συντηρήθηκαν στη συνέχεια στην Αμερική, ταινιάκια σε super8 που αναπαράγουν την ατμόσφαιρα

όπου ζούσε και έγραφε... Κι όλα έγιναν ένα τρυφερό ντοκιμαντέρ σε σενάριο-σκηνοθεσία της Μαρίας Ηλιού και μουσική Νίκου Πλατύραχου, στο οποίο παράλληλα αφηγούνται τις αναμνήσεις τους από τη Θεία Λένα γνωστές προσωπικότητες, όπως ο Τίτος Πατρίκιος και η Κάρμεν Ρουγγέρη.

Θρυλική μορφή, σημαντική παιδαγωγός, η Αντιγόνη Μεταξά πρόσφερε στην Αθήνα τον πρώτο μόνιμο θεατρικό οργανισμό για παιδιά, ψυχαγόησε μέσα από τις ραδιοφωνικές εκπομπές, έγραψε πάνω από 50 βιβλία. Ποια όμως ήταν η γνωστή μας-άγνωστη Θεία Λένα; Κόρη εκπαιδευτικών, ο πατέρας της ίδρυσε την Ελληνογαλλική Σχολή Μεταξά το 1906, απέναντι από τον Εθνικό Κήπο και η ίδια μεγάλωσε με πολύ προσδευτικές αντιλήψεις. Σπούδασε Παιδαγωγικά στο Παρίσι, το πάθος της όμως ήταν το θέατρο και έτσι πήγε στη Δραματική Σχολή του Ελληνικού Ωδείου με δι-

Με την εγγονή της Μαρία Ηλιού, δεκαετία 1960, Αρχείο Λήδας Κροντηρά

ευθυντή τον Μανώλη Καλομοίρη. Οι γονείς της δεν εγκρίνουν την επιλογή της να γίνει ηθοποιός αλλά πείθονται όταν πρωταγωνιστεί στη «Στέλλα Βιολάντη» και ο Γρηγόριος Ξενόπουλος της γράφει εγκωμιαστική κριτική με τίτλο «Νέος Αστήρ». Στη σχολή γνωρίζει τον νεαρό ηθοποιό και δικηγόρο Κώστα Κροντηρά, που αργότερα θα γίνει ο σύντροφος της ζωής της και θα αποκτήσουν την κόρη τους Λήδα το 1927.

Το 1932 ιδρύει τη Σχολή Παιδικού Θεάτρου, όπου ανεβάζει διασκευές από γνωστά παραμύθια. Τα παιδιά πάντα πρωταγωνιστούν. Ένα από αυτά, ο Τίτος Πατρίκιος, ο οποίος στο ντοκιμαντέρ αφηγείται πώς

έπαιξε στα «Ταξίδια του Γκιούλιβερ». Το 1941 οι Γερμανοί κλείνουν τη Σχολή της επειδή δεν αναφέρει στο πρόγραμμα της παράστασης το φασιστικό θέατρο «Μπαλίλλα». Στα χρόνια της Κατοχής οι εκπομπές της στο ραδιόφωνο είναι οι μόνες που δεν ελέγχονται από τη λογοκρισία επειδή απευθύνονται σε παιδιά, ενώ έχουν μια αντιστασιακή χροιά και κάνουν τους μικρούς ακροατές να νιώθουν περήφανοι για την εθνική τους ταυτότητα και τον πολιτισμό τους.

«Το 1965 η Αντιγόνη Μεταξά πήρε βραβείο από την Ακαδημία Αθηνών, αλλά είχε ήδη πάρει το βραβείο της ανταπόκρισης του κοινού», είπε ο Αγγελος Δελμπορριάς. «Τις δεκαετίες του '50 και του '60 όπου το ραδιόφωνο ήταν ο κύριος συνομιλητής μας, η Θεία Λένα είχε την πρωτοκαθεδρία. Μας άφισε απόθεμα εκπαιδευτικών, ψυχαγωγικών και ηθικών εμπειριών».

Τολμηρή, επίμονη, σε διαρκή εγρήγορση, η Θεία Λένα έφυγε από τη ζωή το 1971 αφήνοντας

πίσω της τεράστιο έργο, που βασίζεται στην ιδέα ότι μπορεί κανείς να μαθαίνει στα παιδιά σημαντικά πράγματα για τη ζωή και συγχρόνως να τα ψυχαγωγεί. Όπως τόνισε Αλέξανδρος Κιτροπέφ, ιστορικός σύμβουλος του ντοκιμαντέρ: «Το έργο της έχει ευρύτερη σημασία για την ελληνική ιστορία. Η Αντιγόνη Μεταξά άρχισε να δραστηριοποιείται σε μια περίοδο πολιτικής πώλωσης, με διάφορες παρατάξεις να προσπαθούν να προσεγγίσουν τα παιδιά ιδεολογικά, όμως η ίδια δεν παίζει τέτοιο ρόλο. Τα παιδιά είναι παιδιά, πιστεύει, πρέπει να τα διαπαιδαγωγούμε και να τα ψυχαγωγούμε. Γι' αυτό και η δουλειά της λειτουργεί σαν βάλσαμο και κλείνει τις πληγές του πολέμου, ενώ παίρνει πατριωτική διάσταση, με την καλή έννοια, καθώς με τα προγράμματά της εξηγεί την ιστορία και τον πολιτισμό του τόπου».

Με αφορμή την έκθεση επανεκδόθηκαν μετά από πολύ καιρό δύο από τα πιο γνωστά βιβλία της Αντιγόνης Μεταξά: «Άκουσέ με, Μαρία μου» (Πατάκης) και «Η ώρα του παιδιού» (Παπαδόπουλος).

● **INFO: Μουσείο Μπενάκη, Κουμπάρη 1, τηλ.: 210-3671000. Από 19/1 έως 12/3.**

